

MIȘCAREA LITERARĂ

Anul XIV, nr. 1 (53), 2015 BISTRIȚA

© Nu am decît o singură prejudecată – realitatea – articole despre Ion Mureșan de Mircea Popa, Daniel Corbu, Cristian Vieru, Andrea Hedeș, Ionela Silvia Nușfelean, Virgil Rațiu, Victor Știr, cu un interviu de Olimpiu Nușfelean © 160 de ani de la apariția primului număr al *României literare* © **Ediția Agârbiceanu** © Ion Vlad sub imperiul lecturii © Seniorul Corneliu Coposu © În oglinda lecturii: cărți semnate de Alex Ștefănescu, Al. Cistelecan, Dan Damaschin, Ovidiu Moceanu... © Poezia Mișcării literare: Liliana Maria Ursu, Melania Cuc, Emilian Marcu, Ovidiu Pojar, Marian Hotca © Proza Mișcării literare: Gheorghe Erizanu © Adrian Dinu Rachieru despre Octavian Doclin © Ion Buzăși despre Andrei Mureșanu © Gheorghe Glodeanu despre Pamfil Șeicaru © **Caietele Liviu Rebreanu**: Niculae Gheran despre complexitatea arhivei rebreniene needitate © **Echivalențe lirice**: María Ángeles Pérez López și Andrés Catalán ©

Hiperbolizantul proiect al „omului care scrie” (Despre poezia lui Ionuț Caragea)

Ionel BOTA

Am citit recent cartea poemelor din 2014 ale lui Ionuț Caragea, *Cer fără scări* (București, eLiteratura, 2014, 216 p.), după ce autorul acesta, atât de interesant și foarte important pentru bilanțurile literaturii

noastre de după 2000, a fost multă vreme în atenția criticii cu alte apariții editoriale impresionante precum *Negru Sacerdot* (2008), *Patria la care mă întorc* (2012), *Delirium Tremens* (2006), care a însemnat debutul, și alte cărți traduse în franceză ori spaniolă.

Volumul acesta, altminteri întâmpinat auratic de Ana Blandiana și Jacques Bouchard, dar și prefațat de Ștefan Borbély, poartă în sine armătura unor texte seducătoare, atinse de marca unui gnosticism paradigmatic, multe poeme adevărind, iarăși, că există și o deconstrucție a postmodernismului (pe temeiul conceptului lansat de Brian McHale) în măsura în care conștientizăm că există în combustiiile lumii, doar poezia asigurând „necurmata mișcare”, cum zicea filosoful. Am intuit, astfel, un timp al poeziei lui Ionuț Caragea, un eden al jubilațiilor când abolirea memoriei nu înseamnă decât o palidă desferecare din formele unei inadaptări, atitudinea ludică poate fi un alt mit al genezei, iar morbidețea devine ea însăși elegie în spectacolul vestigiilor narcisiste ale ființei. E, aici, o adăpostire cumva deliberat dadaistă a eului sub cupola marelui circ în care sunt amestecate voit realul și irealul, marota indecibilului și superficiile unui pretins hiperbolizant proiect al „omului care scrie”, insul definind, singur, tot dramatismul lumii,

fundamentat, desigur, pe iubire. În fapt, chiar demitizarea metaforei, moarte se cheamă, iar prefațarea acestui inerent disidiu al ființei exprimă la urma-urmei o inedită componentă ontologică: *există cuvântul în fața căruia oamenii mor/ fără să plângă, fără să-i doară/ oamenii, pur și simplu, mor// dar ce cuvânt e acela/ și cât de mult își doresc/ unii oameni să-l știe!// doar moartea/ îl ține ascuns în privire/ unii oameni, pur și simplu, îngheață// aș vrea să aflu cuvântul/ fără să mor/ să-l scriu în secret/ pe o pagină albă// atât de albă încât cuvântul/ să fie-nghițit de viu/ să moară în măruntaiele albului// apoi să dorm liniștit/ cu capul în brațele iubitei mele/ să dorm liniștit (Cuvântul în fața căruia oamenii mor, p. 154).*

E și o inedită „carte de înțelepciune” acest „cer fără de scări”, profețiile dislocând, se știe, toate inerțiile și stabilind regula jocului dincolo de ispitirile comediei ieroglifice. Eul liric nu mai e un factotum, e desăvârșirea unui deghizament tutelar, o convertire cumva bricolată a martirajului în festin, o celebrare, altminteri programată, a „timpului larg” în promisiunea finalului închis. Zăpada ființei nu o asigură, totuși, mesianismul unui căutător privilegiat, ci acolada devoțiunii fără sațiu, regatul cuvântului venerat, adică

Raft

transformat în statuia revelației mântuitoare. Or, mântuirea externalizează până și mimusul demiurgului ludic, săvârșind, în vizionarismul autorului nostru, reiterarea tuturor utopiilor în paradisul deloc tautofonic al noului *poiesis*, viața-supraviețuire: *timpului.../ nu-i tremură niciodată mâinile/ își plimbă încet bisturiul pe fețele noastre/ ca un criminal în serie îndrăgostit de arta sa/ numai mie îmi tremură mâinile/ când încerc să mă*

rad/ îmi zic mereu, astăzi trebuie să fiu mai frumos/ poate mă întâlnesc cu sublimul/ mă îmbrac cu același costum de haine/ pe care îl port de-o viață, cuvântul meu/ merg pe o stradă rătăcind/ poate că mă voi pierde în această forfotă/ și timpul mă va scăpa din privire/ însă oamenii se întorc la casele lor/ rămân singur în fața destinului/ mâinile-mi tremură iubire/ supraviețuiesc jocului în care/ lumea se-ascunde după fiecare apus/ mâinile-mi tremură închinăciune către tine/ cel care m-a învățat să trăiesc după regula/ că totul se reduce la unul și același costum de haine/ în care mă nasc, în care trăiesc, în care mor (Supraviețuim jocului, p. 40).

De recunoscut și utopia neagră, eczema sublimului liric din poezia generației care și-l revendică între liderii ei și pe Ionuț Caragea. Frustrările sunt compensate prin recursul la temele esențiale (drama alienării nu e singura) care pot efectua delimitările perceptivă între idealizat și sacralizat, mit spectral și refugiu în perspectivă, non-istoricitatea identitară (poetul și poezia sa; M. Barrés) și aceeași voință de „întrupare cosmogonică” a supra-viețuirii. Poetul este interogativ chiar și dincolo de colina pe care a aflat Arborele Cunoașterii, el, poetul reconciliază propriile fantasme, revoltele devin fluxuri-refluxuri de tragic și magie, alternând planurile tuturor explorărilor: logic-ilogic, revelație-confesiune, elegie și paradox. Strategie modelată în actul poetizării, lecția lui Ionuț Caragea trebuie notată ca

stare „hiperboreeană” de a exhiba, curios lucru, totuși, sinele tutelar în preceptele unei metafizici holistice. Fiindcă – nu-i așa? – orice stare de spirit e o provocare: mă întreb, ca de obicei, mă întreb/ de care parte a morții aș vrea să trăiesc/ în care viață aș vrea să mă nasc/ la vie après la vie ou la vie après la mort/ în care laborator de vise/ aș putea înjunghia/ neputința?// nu ne merităm nici propria soartă/ nu ne merităm nici propria umbră/ nu ne merităm nici liniștea absenței/ iubirile noastre nu sunt decât niște oaze/ de singurătate-n vacarmul durerii// cum putem lupta împotriva zeilor/ când în fiecare palmă se ridică un templu/ al rugăciunii eterne?// cum putem trăi în oglinda/ luminilor stinse?// în fiecare dimineață, la colț de stradă/ se deschide un magazin cu dorințe/ iubiri de închiriat/ copii de adoptat/ cineva anunță ora închiderii/ în care laborator de vise/ aș putea înjunghia/ neputința? (Drumul oaselor, drumul nepoșilor, pp. 114-116).

Cu traduceri în limba franceză asigurate de Clava Nour împreună cu Nicole Pottier, apoi Petruța Spânu și Constantin Frosin, cartea lui Ionuț Caragea îl fixează mai bine pe autor în preajma podiumului care-i așteaptă încă și pe ceilalți candidați. Deocamdată zona aceasta e liniștită, iar criticul sâstisit ar putea scrie doar „cronica unor disperări”. Noi suntem, însă, extrem de siguri: lecturată atent, cartea aceasta minunată de poezie contemporană românească ne mântuie pe toți.